

Projekt: W poszukiwaniu królewskiej korony.

Projekt międzynarodowy „W poszukiwaniu królewskiej korony” przeznaczony jest dla uczniów szkół polskich i polonijnych z okazji 1000 lecia koronacji Bolesława Chrobrego na pierwszego króla Polski.

Projekt w formie escape room adresowany jest dla uczniów klas młodszych i starszych. Uczniowie rozwiązują zadania i wędrują po podziemiach katedry gnieźnieńskiej w poszukiwaniu klucza do Skarbcza z koroną królewską. Liczy się kreatywność, szybkość i wiedza, które prowadzą do odkrycia zagadki.

Drużyny mogą działać osobno lub razem. Ten zespół, który pierwszy znajdzie rozwiązanie zadania odczytuje każdorazowo kolejną wiadomość z koperty o pierwszym królu Polski.

Nauczyciel może dostosować wiedzę do potrzeb i możliwości dzieci, gdyż materiały zawierają dwie wersje do wyboru - łatwiejszą i trudniejszą. Projekt trwa około 2 godzin.

Do zajęć nauczyciel drukuje po 9 zadań dla każdej grupy: portret Bolesława Chrobrego, kodówankę, tarczę, (można wykorzystać do celowania kulki z plasteliny lub darta i lotki), mapkę lub labirynt, historyjkę obrazkową, 3 scenki z Drzwi Gnieźnieńskich, które rozcina na dowolną ilość części, wykreślanek, zapis literowy nut, wizerunek denara, zdjęcie korony i berła oraz ponumerowany tekst o życiu Bolesława Chrobrego, który umieszcza w kopertach. Przygotowuje także napis na kartkach dla grup: „Denar Bolesława Chrobrego” za pomocą cytryny lub mleka.

Do rozwiązania zagadek należy przygotować: lusterka, kredki, ołówki lub długopisy, tarczę z lotkami, atlas z aktualną mapą Polski, dzwonki do wygrania melodii, świecę i zapałki, laptopa z dostępem do Internetu.

Autor projektu: Barbara Łuszczczyńska – nauczyciel Zespołu Placówek Edukacyjno - Wychowawczych w Gnieźnie, sekretarz KNPiP GNIAZDO.PL .

CELE PROJEKTU:

Ogólne:

- budzenie zainteresowania przeszłością Ojczyzny,
- poszerzenie wiedzy na temat ważnych wydarzeń związanych z historią Polski,
- wykorzystywania zdobytej wiedzy w sytuacjach praktycznych,
- przygotowanie do kształcenia i samokształcenia się w przyszłości.
- rozwijanie współpracy pomiędzy nauczycielami z różnych szkół polskich i polonijnych
- dzielenie się pomysłami oraz doświadczeniem przez nauczycieli.

Szczegółowe:

Poznawcze:

- poznanie historii Królewskiego Miasta Gniezna,
- zapoznanie z życiem i działalnością władców i królów Polski,
- poznanie przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń historycznych,
- przyswajanie ciekawostek historycznych.

Kształcące:

- kształtowanie poczucia przynależności do własnego kraju,
- zrozumienie znaczenia koronacji Bolesława Chrobrego dla państwa polskiego,
- rozwijanie własnych zainteresowań dzieci,
- rozwijanie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii.

Wychowawcze:

- wdrażanie dzieci i młodzieży do uczestniczenia w świętach i uroczystościach państwowych
- rozwijanie postawy patriotycznej,
- doskonalenie umiejętności współpracy w grupie,
- wdrażanie uczniów do samodzielnego rozwiązywania problemów.

Scenariusz zajęć:

Wprowadzenie dla ucznia. Czyta nauczyciel.

Zapraszam Was do Miasta Królewskiego Gniezna i zachęcam do poznania historii pierwszego króla, który sprawił, że Polska stała się królestwem i ważnym państwem w ówczesnej Europie a Gniezno ma swoją niepowtarzalną historię. Zaczynamy ...

Twoim zadaniem jest dotrzeć do Skarbca, do którego zagubiono klucz. W Skarbcu jest rozwiązanie zagadki czyli tajemnica korony królów Polski. Zanim wyruszysz musisz wziąć ze sobą lustro, kredki, świecę i zapalki, atlas z aktualną mapą Polski, dzwonki – cymbały, tarczę z lotkami.

Poszukiwania zaczynamy od wejścia do podziemi katedry gnieźnieńskiej . Jak głosi wieść, podobno tutaj w podziemiach ten klucz można znaleźć. (fikcja) Jednak nie jest to taka łatwa sprawa, bowiem ten, kto wchodzi do podziemi, nie może ich opuścić, dopóki nie odkryje historii z przeszłości. Masz na to określony czas. Zatrząskują się za Tobą wrota, nie masz wyjścia i musisz rozwiązać wiele zagadek, poszukać wskazówek, rozszyfrować tajne kody, by w końcu odnaleźć klucz do Skarbca, w którym jest Królewska korona. Zamknij oczy i przenieś się w czasy średniowiecza. Twoja klasa to podziemia gnieźnieńskiej katedry.

Zadanie na początek.

W podziemiu panuje półmrok. Rozglądasz się po korytarzu i nagle twoim oczom ukazuje się najstarszy fragment muru. Widzisz na nim wyryty napis. Dzięki niemu jak w lustrze zjawi ci się postać z przeszłości... Napisz całe wyrażenie poniżej, poznaj wizerunek postaci.

To jest.....

Po odczytaniu szyfru nauczyciel pokazuje portret króla (podpowiedź: lustro)

Zad. 1

Idąc korytarzem zauważasz szczelinę w ścianie wkładasz rękę i wyjmujesz mały, drewniany przedmiot. Okazuje się, że jest to zabawka.

A czym bawiły się dzieci w średniowieczu? Oczywiście zabawkami tylko wykonanymi ręcznie przez dorosłych. Były to gliniane grzechotki, piłki ze skóry i drewna, miniaturowe naczynia, piszczałki, lalki dla dziewczynek i figurki dla chłopców.

Może znaną figurką bawił się mały Bolesław a może jego dzieci?

Odkoduj rysunek. Za pomocą pisaków nanieś strzałki i łącz je według zapisanego kodu. Otwórz kopertę nr 1 i odczytaj wiadomość.

	A	B	C	D	E	F	G	H	J	K	L	Ł
1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
3	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
9	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
10	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

1L - 2L	7G - 11G	7B - 11B
8D - 11E	5Ł - 6L	8C - 8G
1L - 5G	5K - 7J	8C - 11D
11G - 11H	5B - 5G	2L - 5Ł
6A - 9A	8C - 11C	8H - 11H
5K - 6L	11B - 11C	7D - 8C
11D - 11E	9A - 9B	7J - 8H
5B - 6A	7J - 11H	

Zad.2

Aby zdobyć honorowy tytuł woja Bolesława Chrobrego musisz trafić w tarczę, tak by uzyskać liczbę 33, która wskazuje ile lat Bolesław Chrobry rządził Polską. Po uzyskaniu wyniku otwierasz kopertę nr 2.

Uwaga: Można wydrukować tarczę i rzucać kulkami z plasteliny lub lotkami do darta, lub wykorzystać darta, albo tarczę z piłeczkami na rzepy.

Zad.3

Po drodze potykasz się o wystający kamień a pod nim znajdujesz starą mapę. Niestety nie posiada wszystkich informacji, dlatego musisz otworzyć aktualny atlas i odszukać na mapie współrzędne miasta położonego na siedmiu wzgórzach, o wielkim znaczeniu dla Polski Bolesława Chrobrego.

Współrzędne geograficzne umiejscowienia ważnego historycznie grodu to:

Szerokość: 52°32'05"N

Długość: 17°34'57"E

Uzupełnij: Miejscowość na mapie to .....

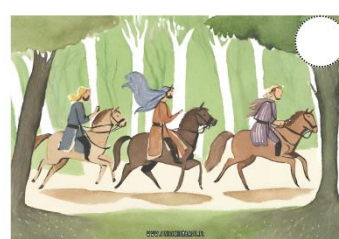
Otwórz kopertę nr 3 i przeczytaj treść dodając nazwę wyszukanego miasta.

Uwaga: Uczniowie mogą porównać kształt obecnej Polski i tej za czasów Bolesława Chrobrego.

Zad.4.

Aby móc przejść dalej korytarzem musisz ułożyć element terakotowej posadzki, na której jest legenda związana z powstaniem Gniezna. Uporządkuj kolejność kafelków cyframi od 1- 9 a następnie podaj jej tytuł.

Jest to legenda pt. ....

Zad. 5

Straszna historia opowiedziana w podziemi mrozi krew w żyłach a Ty ułóż obrazki z pociętych fragmentów i spróbuj nazwać kogo ona dotyczy .
Czy wiesz gdzie znajdują się te sceny? Jeśli tak, otwórz kopertę nr 5.

Uwaga: Scenki do pocięcia wg. uznania nauczyciela i do ułożenia na zasadzie puzzli np. młodsze dzieci każdy obrazek na 5 części, dla starszych na 10.

Zad 6.

Coraz bliżej do odszukania klucza do Skarbca. Jednak, aby znaleźć dalszą drogę musisz się przedrzeć przez pomieszczenie pełne pajęczyn, by dowiedzieć się co to jest za przedmiot ?

Dlatego wykreśl oplatające jak pajęczyna powtarzające się słowa a z pozostałych liter utwórz nazwę daru, który otrzymał Bolesław od cesarza Ottona. Po rozwiązaniu otwórz kopertę nr 6.

WKRÓLBOLESŁAWÓKRÓLCBOLESŁAWZKRÓLNBOLESŁAWIKRÓLABOLESŁAWŚ
KRÓLWBOLESŁAWIKRÓLEBOLESŁAWTKRÓLEBOLESŁAWGKRÓLOBOLESŁAWMKR
ÓLABOLESŁAWUKRÓLRBOLESŁAWYKRÓLCBOLESŁAWEKRÓLGBOLESŁAWO

Odpowiedź .....

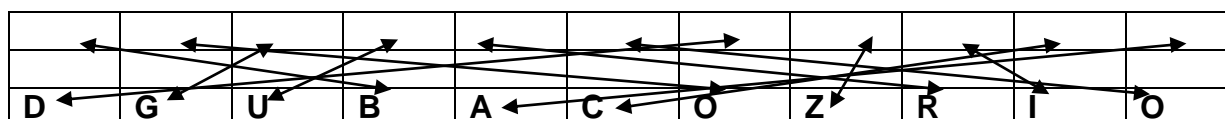
Zad. 7

Dziwnym echem odbijają się dźwięki w podziemiach. Wydaje się, że to przed walką śpiewają wojowie.

Wygraj na cymbałkach zapis muzyczny i odgadnij jak nazywała się najstarsza polska pieśń religijna i rycerska. Otwórz kopertę nr 7 i odczytaj wiadomość.

DCFEDCD FGFGA CDCAAGFF FGAGECD DCAGFGFGA CDCAGF
CAGFFGA GECD FGAGECD FGFGA CBDCAAGFFGAGEDD DEDC FGEC
DFGAGECD AGFGFGGA DCFG ECD CFGEDEDED AGFGFGA DEDCFG
CACGCAGFGFGA ACDG CAGFGFGA AGHGAGE AGHGAGEDD

Jeśli nie rozpoznasz tej pieśni rozwiąż płataninę:

Uwaga: Dzieci mogą rozwiązać tylko płataninę posłuchać utworu na stronie z animacją obrazu Bitwa pod Grunwaldem Jana Matejki (nauczyciel wyjaśnia że przedstawione wydarzenia historyczne są z 1410 r. a obraz powstał w latach 1872–1878)

<https://youtu.be/8m8xNz0lhyk?si=YxC0nc63wngO5BPR>

lub odsłuchać gry na cymbałkach : https://youtu.be/mZuGB1428sc?si=imo_rw_sm1WHCtb

Zad.8

Na sklepieniu podziemi widzisz dziwny napis. Spróbuj go rozszyfrować i uzupełnij zdanie. Jeśli nie potrafisz poproś o podpowiedź.
Dowiesz się co oznacza imię władcy oraz jego przydomek.
Potem odczytaj z koperty wiadomość nr 8.

Imię Bolesław otrzymał po dziadku od strony matki. Tłumaczy się je jako WKDUCD SŁGWR ..... ,a przydomek Chrobry po śmierci nadali mu Rusini co oznacza człowieka EZKDUNDAP, MĘŻNDAP, WGUDCZNDAP .....

Podpowiedź:

Metoda szyfrowania polega na podmianianiu liter w szyfrowanym wyrazie. Literę występującą w wyrazie zastępujemy znajdującą się obok w szyfrze, a jeśli jej nie ma, pozostaje bez zmian. Jeśli dzieci sobie nie radzą z szyfrem muszą powiedzieć bez pomyłki poniższe zdanie.

Cesarz czesał włosy cesarzowej, cesarzowa czesała włosy cesarza.
lub: Król Bolesław kupił królowej Emnildzie korale koloru koralowego.

Zad. 9

Każdy marzy, żeby znaleźć ukryty skarb. Na tej kartce papieru ukrył się skarb, który dla całego państwa polskiego za przyczyną króla Bolesława miał ogromne znaczenie. Czy znasz sposób, aby go zobaczyć i odczytać jego nazwę? Jeśli tak, zdobywasz klucz do Skarbca. W tym zadaniu zachowaj ostrożność. Koperta nr 9.

Uwaga: Nauczyciel wcześniej na kartce pisze pędzelkiem za pomocą mleka lub cytryny zdanie: Denar Bolesława Chrobrego. Uczniowie pod jego kierunkiem zapalają świeczkę i podgrzewają kartkę od spodu, po czym pokazuje się napis:

DENAR BOLESŁAWA CHROBREGO

Dzieci starsze. Treści do druku i włożenia w koperty.

Portret króla Bolesława Chrobrego.

Wiadomości do kopert po rozwiązaniu kolejnych zadań.

1.

Bolesław Chrobry- władca z dynastii Piastów, pierwszy król Polski. Syn księcia i władcy państwa Piastów Mieszka I oraz Dobrawy- księżniczki czeskiej.

Przyszły król Polski urodził się ok. 967 roku i od najmłodszych lat był pilnie strzeżony i przysposobiany do rządzenia. Wzorem władców państw zachodnich także u księcia Mieszka I nauczanie dzieci odbywało się na dworze książęcym. Jednak 7 letni Bolesław po postrzyżynach został wysłany przez ojca do Magdeburga, jako zakładnik zapewniając o lojalności wobec Ottona I cesarza Niemiec i Rzymu. Przebywając na cesarskim dworze, zdobył nowe doświadczenia i umiejętności oraz zyskał przychylność duchowieństwa, co dało korzyści na przyszłość.

Wkrótce też zmarła mu matka i opiekę nad nim i jego rodzeństwem sprawowała kuzynka cesarza Oda, którą Mieszko I poślubił, by uwolnić syna .

Po powrocie z Magdeburga Bolesław jako nastoletni chłopak wdrażany był przez ojca w sztukę rządzenia .

2.

Za namową ojca Bolesław jako 17 letni młodzieniec ze względów politycznych zawiera swoje pierwsze małżeństwo, z córką margrabiego Rygdada z sąsiadującej z Polską Miśni. Małżeństwo jednak nie przetrwało.

Należy dodać, że ówczesni i późniejsi władcy dla korzyści zawierali tzw. małżeństwa dynastyczne czyli wchodzili w związki małżeńskie z potomkami innych władców, aby zjednoczyć siły, przejąć tron, uzyskać wsparcie zbrojne lub powiększyć granice.

Dwa lata później, mając 19 lat poślubił księżniczkę węgierską, którą również odprawił, gdy pogorszyły się stosunki między państwami. Prawdopodobnie były to małżeństwa wg. tradycji pogańskiej i nie zawarte w kościele. Trzecią żoną szczęśliwie została Emnilda, księżniczka słowiańska i ona zapewniła mu liczne potomstwo. Taka liczebność dzieci była ważna dla władcy ze względu na występującą wówczas dużą śmiertelność. Z tego małżeństwa urodziło się trzech synów, w tym znani z imienia Mieszko i Otton – oraz trzy córki.

3.

W roku 992 w sędziwym wieku umiera książę Mieszko I a Bolesław jako pierworodny syn i dziedzic przejmuje władzę po ojcu. Obawiając się o swoje życie i przewidując zajęcie tronu przez Odę i jej najstarszego syna, Bolesław w roku 995 wypędza macochę i przyrodnych braci, i mimo iż podejrzewał ich o zamach, to daruje im życie.

Jako dobry strateg, aby umocnić swoją władzę uznaje zwierzchność kolejnego władcy Niemiec Ottona III, sześciolatniego syna i następcy Ottona II i lojalnie wyprawia się przeciwko słowiańskim plemionom, mieszkającym na zachód od jego posiadłości. Pokonuje też Włodzimierza księcia ruskiego pragnącego podbić grody po Mieszku I, od strony wschodniej. W decydującym dla rozwoju państwa momencie zajmuje jedno z najważniejszych miast, którym jest...

4.

Gniezno. Państwo Gnieźnieńskie.

To tu na Górze Lecha, powstało centrum władzy . Na szczycie wzgórza znajdowało się obrzędowo-kultowe miejsce- świątynia, prawdopodobnie ufundowana przez Dąbrówkę .

Od 1000 roku główna świątynia metropolii gnieźnieńskiej nazywana „Matką kościołów polskich”. Miejsce pochówku żony Mieszka I - Dąbrówki, głównego patrona Polski- świętego Wojciecha oraz miejsce pięciu koronacji królewskich i siedziba prymasów Polski. O tym jak wielkie znaczenia miało Gniezno zaznaczał Mieszko I w swoim jedynym znanym dokumencie: Dagome ludex używając określenia "państwo gnieźnieńskie,„ bowiem w jego skład wchodziło Gniezno z „przynależnościami”, sięgającymi Bałtyku, Prus, Rusi, Krakowa, rzeki Odry, Moraw, Miłska i znów Odry.

Dla dynastii Piastów było to miejsce szczególne, dlatego też zajęcie Gniezna przez Bolesława pozwalało rządzić całym krajem, należącym do rodu .

5.

Bolesław Chrobry chcąc umocnić znaczenie Polski w Europie zdawał sobie sprawę jaką rolę odgrywa chrześcijaństwo. Dlatego z jego inicjatywy w 997 roku została zorganizowana misja chrystianizacyjna.

Jej celem było nawrócenie na chrześcijaństwo pogańskiego plemienia Prusów, które mieszkało na wschód od ujścia Wisły, czyli na dzisiejszej Warmii i Mazurach.

Misją kierował pochodzący z Czech biskup Wojciech. Prusowie odrzucili jego nauki i zamordowali misjonarza. Bolesław Chrobry wykupił jego ciało, pochował je w świątyni wybudowanej przez swego ojca i w ten sposób zapoczątkował kult św. Wojciecha, który przetrwał do dziś. Szybka kanonizacja biskupa Wojciecha, którego papież Sylwester II ogłosił świętym pozwoliła na podjęcie starań o utworzenie w Polsce metropolii kościelnej w Gnieźnie - pierwszego arcybiskupstwa, w którym odąd można było koronować królów. Trzy sceny z układanki to elementy słynnych Drzwi Gnieźnieńskich z XII w. opowiadający o życiu i śmierci biskupa Wojciecha.

6.

Decyzję o powołaniu arcybiskupstwa wydaną przez Stolicę Apostolską potwierdzono na uroczystym Zjeździe Gnieźnieńskim w marcu 1000 roku, na który przybył z pielgrzymką do grobu świętego cesarz rzymski Otton III.

Bolesław tak przyjął cesarza, że wprawił go w zachwyt. Obdarował cennymi podarunkami, ofiarował złote i srebrne zastawy oraz oddał na służbę opancerzonych wojów.

Cesarz zawołał w podziwie:

„ Na koronę mego cesarstwa ! to co widzę większe jest, niż wieść głosiła. A zdjąwszy ze swej cesarskiej głowy diadem, włożył go na głowę Bolesława na znak przymierza i przyjaźni „ a także ofiarował niezwyklej dar włócznię św. Maurycego, w tym gwóźdź z krzyża Pańskiego oraz ufundował ołtarz na święte relikwie, o czym wspominają średniowieczni kronikarze Thietmar , Gall Aninim oraz Jan Długosz.

Gestem tym cesarz uznał Bolesława Chrobrego za niezależnego władcę, co miało ogromny wpływ na ugruntowanie suwerenności Polski w Europie, jednak jak podają źródła nie była to jeszcze formalna koronacja.

7.

Otton III sprzyjał Bolesławowi i widział w nim sojusznika w realizacji wizji zjednoczenia chrześcijańskiej Europy w nowym Imperium Rzymskim. Jednak śmierć młodego cesarza oddaliła w czasie koronację Bolesława.

Nowy cesarz Henryk II nie widział w słowiańskim księciu partnera i chciał sobie go podporządkować, co doprowadziło do długoletnich wojen pomiędzy nim a Bolesławem. W 1003 roku Bolesław Chrobry zaczął wojnę z Niemcami i zakończył ją zwycięsko w 1018 roku. Podpisał z nimi umowę i zajął ziemie niemieckie: Milsko i Łużyce. Następnie przy wsparciu cesarza pozyskał Ruś Kijowską i przyłączył do Polski Grody Czerwieńskie.

Czy dzielnych rycerzy do boju zagrzewała najstarsza polska pieśń religijna i rycerska w języku polskim „Bogurodzica” datowana na XI w. trudno jednoznacznie stwierdzić. Istnieje legenda, która przypisuje autorstwo Św. Wojciechowi. Badacze jednak tego nie potwierdzają.

8.

W ostatnich latach panowania Bolesław Chrobry nie rezydował w jednej stałej siedzibie. Skupił się na sprawach wewnętrznych kraju - polityce dyplomatycznej i wojskowej a także monetarnej - wybijano denary z napisem GNEZDVN CIVITAS. Utworzył samodzielną organizację kościelną a po koronacji, którą utrudniali mu papież Benedykt VIII i cesarz Niemiec Henryk I Bolesław stworzył niezależne od Cesarstwa Rzymskiego silne państwo polskie. Koronacja nastąpiła wkrótce po śmierci nieprzychylnego cesarza.

Wiosną 1025 roku władze kościelne z rąk biskupa Hipolita w katedrze gnieźnieńskiej nałożyły księciu Bolesławowi zwanemu Wielkim lub Chrobrym koronę królewską na głowę, czyniąc go pierwszym królem Polski. Tuż przed śmiercią współrządził ze swoim synem Mieszkiem II Lambertem. Kilka tygodni po koronacji Bolesław umiera i zostaje pochowany obok swojego ojca w katedrze w Poznaniu.

Brawo!

**Klucz do komnaty królewskiej zdobyty!
Jesteście godnymi dziedzicami spuścizny króla Bolesława.**

Jak wygląda korona i jaka jest jej tajemnica?

Korona Chrobrego była szczerozłota, złożona z dziesięciu części spinanych zawiasami, dzięki którym można było dopasować ją na głowę króla. Każdy element miał symetryczny, ażurowy ornament. Od góry zakończony lilią heraldyczną i wysadzany drogocennymi kamieniami: rubinami, szmaragdami, szafirami i perłami. Było ich ponad 800 różnej wielkości. Na szczytach lilii były różyczki utworzone z pereł.

A oto i cała tajemnica.

Królewska korona Chrobrego już nie istnieje!, Przepadła w 1031 roku, gdy syn Bolesława utracił władzę i został zmuszony do ucieczki z kraju. Z Polski uciekła też jego żona Rycheza i zabrała ze sobą dwie korony- swoją i mężowską i sama uciekła do Niemiec. Tam ślad po koronie zaginął. Dziś możemy podziwiać jedynie jej wierną replikę. Przepadły też klejnoty koronne –królewskie jabłka i berła.

A teraz otwierają się wrota podziemi. jesteście zaproszeni do zwiedzania dzisiejszego Gniezna i świętowania 1000lecia koronacji pierwszego króla Polski.

